

[Afghanistan Digital Library](#)

adl0135a

<http://hdl.handle.net/2333.1/r4xgxd8t>

This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

۵۱
۴۸

۱۰

سلسله مولفات تالیف خانه دارالعلوم کابل

۵۱
۴۸

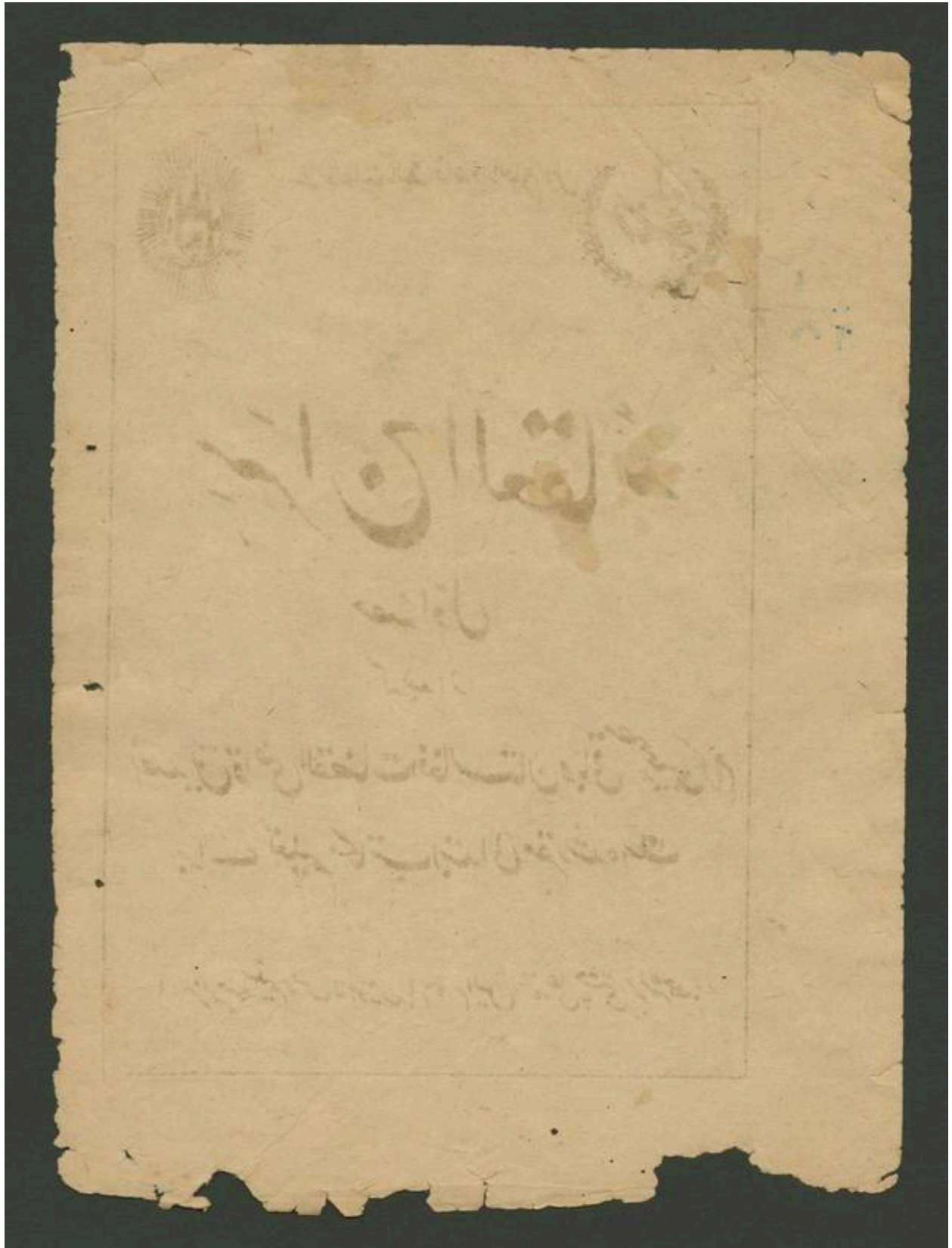
سراج العقائد

حصه اول

که بعد از

تصدیق قاضی القضاة افغانستان و باقی مصححین کرام
برائے تعلیم مکاتب ابتدائی مقرر شده است

تلنگر سندی پریس لاہور میں باہتمام ایس احمد علی چشتی پرنٹر جمیلا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سراج العقائد

باید دانست کہ برہم انسان بہ پیش چیز باوردن متن لازم است:

اول بخداے تعالیٰ۔ دوم بفرشتگان خداے تعالیٰ۔

سوم بہ کتابہاے خداے تعالیٰ۔ پنجم بروز آخرت۔ ششم

بیودن اندازہ خیر و شر از جانب حق تعالیٰ۔

پس برہم مسلمان لازم است کہ بزبان بگوید و بدل باور کند

این را اشہد ان لا اله الا الله و اشہد ان محمدا عبدا و رسوله یعنی

گواہی مے وہم بائیکہ نیست هیچ سزاوار پرستش مگر خداے

تعالیٰ و گواہی مے وہم بائیکہ حضرت محمد علیہ الصلوٰۃ والسلام

بندہ و فرستادہ اوست بعد از ان بزبان بگوید و بدل باور کند این را

۲
أَمِنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْقَدْرَ خَيْرِهِ
وَشَهْرَهُ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْبَعْثَ بَعْدَ الْمَوْتِ يَعْنِي إِيْمَانَ آوَرِدُومِ بِنِجْدَا
تَعَالَى وَفَرِشْتَنگَانِ وَوَسْوَ كِتَابِ هَا وَوَسْوَ فَرِشْتَادِگَانِ وَ
وَرُوزِ آخِرْتِ وَإِيْمَانَ آوَرِدُومِ بِيُوْدُنِ اَنْدَا زَهْ نِيكِي وَبِدْمِي اَز
جَانِبِ خُدَا تَعَالَى وَإِيْمَانَ آوَرِدُومِ بِيُوْدُنِ بَرَا نِيچِيخْتِنِ بَعْدِ
اَز مَرگِ ۰

أَمَّا تَفْصِيْلُ كَيْفِيَّةِ بَاوَرِشْتِنِ بِيُوْدُنِ هَرِ يَكِ اَز عَقَائِدِ
شَشْگَانِ اَزِيْنِ تَقَرَّرِ اسْتِ كِهْ اَوَّلِ بِنِجْدَا تَعَالَى بَاوَرِ كُنْدِ
بَايْنِ طَرِيقِ كِهْ وَوَسْوَ تَعَالَى بِيَكَا نِهْ اسْتِ بِيُوْدُنِ مَدُوگَارِ وَتَشَلِ وَنَظِيْرِ
نَدَارِ وَوَجِيْزِ هَا كِهْ وَرُوْبِيَا وِيْدِيَهْ وَشَتِيْدِيَهْ وَدَا نَسْتِيَهْ مِي شَتُوْدِ
بِيُوْدُنِ كِيَهْ اَز اَنهَابِ بِنِجْدَا تَعَالَى مَانْدَنِيَّةِ وَبِيُوْدُنِ كِيَهْ اَز مَحْلُوْقَاتِ
نَهْ وَرَفَاتِ وَنَهْ وَرِصْفَاتِ مَثَلِيَّةِ دَارِ وَوَجِيْزِ هَا كِهْ جَانِبِ بَارِي تَعَالَى

۳
و تقدس شکل و صورت نیست ❖

از پدر و مادر و پسر و دختر و زن منزله است ❖

از خوابیدن و خوردن و آشامیدن و گریستن و خوش
شدن و غمگین شدن پاک است - نه از کسی زائیده و نه کسی

از کسی زائیده شده است ❖

نه بجانب بالا و نه بجانب پایین و نه بجانب پیش و نه بجانب
پس و نه بجانب راست و نه بجانب چپ است - لیکن بر همه

اشیاء عالم بوده و همه جا حاضر و ناظر است ❖

جناب حق تعالی جل شانہ همه مخلوقات را پیش از آفریدن ہم

چنین می دانست که بعد از آفریدن می داند ❖

جناب حق تعالی بزنده گئی خود زنده است - و زنده گئی او

از طرف دیگر نیست ❖

جناب حق تعالی مرگ ندارد همیشه بوده و هست و خواهد بود و
جناب باری تعالی هر چه را می خواهد میکند و هیچ شے مانع مراد نیست
توانائی او تعالی بحدی است که آفریدن کریمک و پیشه
و آسمان و زمین نترسد او یکسان است *
جناب حق تعالی گویا است مگر گویائی او مانند گفتار مانیست
یعنی نه بزبان است و نه بدهن و حرف *
هر چه را شنواست لیکن شنیدن او مانند شنیدن مانیست
یعنی بگوش نیست *
هر چه را می بیند مگر دیدن او مانند دیدن مانیست یعنی
بچشم نیست *
دوم به فرشتگان باور کنند باین طریق حضرت حق تعالی را فرشتگان
ست که امر را اجرا می دارند و آنها از صفت مردمی و زنی پاک اند

نہ خورند و نہ آتشا مند و مانند ما از گوشت و پوست و استخوان ترکیب

نیافتہ اند نزدیک و مقرب ہمہ آنها در نزد حق تعالی جبرئیل و

میکائیل و اسرافیل و عزرائیل اند ❖

سوم بہ کتاب ما سے حق جل شانہ باور نماید باین طریق کہ

خداوند تبارک و تعالیٰ جہت دانا نمودن بندہ گان بدین حق

بواسطہ جبرئیل علیہ السلام بر اے پیغمبر ان خود کتاب ما و صحیفہ ما

فرستادہ است و امر و نہی خود را در آنها بیان نمودہ است ❖

پس بر اے کسے کہ امر اور اچا آرد و وعدہ جنت نمودہ است

و بر اے کسے کہ از نہی او باز داشتہ نشدہ است و عصیان ورزیدہ

است خبر و آرون دوزخ دادہ است ناسخ جملہ کتاب ما سے

حق جل شانہ و عظم برمانہ قرآن عظیم الشان است و نور است و

انجیل و زبور و باقی صحیفہ ما سے کہ بر انبیاء متفرق نازل شدہ است

نیز کلام الہی است ❖

قرآن عظیم عند الحاجت بتفاریق نازل شدہ است و در

عصہ بیست و سہ سال نزول آن تکمیل یافتہ است ❖

قرآن عظیم کلام حضرت حق جل شانہ است و بواسطہ حضرت

جبرئیل بر پیغمبر ما محمد مصطفیٰ علیہ الصلوٰۃ والسلام بطریق وحی نازل

شدہ است ❖

تورات بر حضرت موسیٰ علی نبینا وعلیہ الصلوٰۃ والسلام نازل

شدہ است توراتے کہ الحال در دست یہود و نصاریٰ است

ہماں تورات حقیقی نیست بلکہ تحریف کلمات آں را در جہائے ہا

بسیار نمودہ اند و آیاتے کہ بر حقیقت دین اسلام و پیغمبر ما دلالت واضح

مے کرد اکثر آن را تغیر دادہ اند ❖

پچنین چہار حصہ انجیل کہ در دست نصاریٰ است

نه همان انجیل است کہ بواسطہ حضرت جبرئیل بر حضرت عیسیٰ
نازل شدہ است بلکہ این چہار انجیل بمنزلہ کتاب تاریخ است
کہ بعد از مدت دراز از عروج حضرت عیسیٰ باسماں تالیف نمودہ
چند اشخاص است و بر قول آنها پنج اعتماد نیست ❖

زبور بر حضرت داؤد علیہ السلام نازل شدہ است و ہمیں زبور سے
کہ الحال در دست پیہر و نصاریٰ است در بودن آن ہمان زبور
داؤد شک و شبہ کلی موجود است ❖

چہارم بہ پیغمبران خداے تعالیٰ باور نماید باین طریق کہ جناب
حق تعالیٰ برائے نشان دادن راہ راست بنوع انسان یک جامعہ
را از پیغمبران علیہم السلام کہ اول ایشان حضرت آدم علیہ السلام است
و آخر ہمہ حضرت محمد علیہ السلام است فرستادہ است و شمار ہمہ پیغمبران
خداوند تعالیٰ سے داند۔ پیغمبرانے کہ در قرآن عظیم ذکر شدہ اند۔

بیت و شش نفر می باشند که اسامی آنها از بیقرار است ❖
اَوْمُ اَدْرِيسَ نُوحٌ هُوْدٌ صَالِحٌ اِبْرَاهِيْمُ اِسْحٰقُ اِسْمٰعِيْلُ
يَعْقُوْبُ يُوْسُفُ شُعَيْبٌ لُوْطٌ يٰحْيٰى زَكَرِيَّا مُوْسٰى اٰرُوْنُ
وَاٰدَمُ سُلَيْمٰنُ اِلْيَاسُ اِيُوْبُ اَلْيَسَّعُ زُوْلِكْفَلُّ عِيسٰى يُوْنُسُ
عزیز نبی خیر الانام حضرت محمد علیہ الصلوٰۃ والسلام انا در پیغمبری
لقمان و ذوالقرنین و حضرت احنکاف است بعضی گفته اند که پیغمبرانند
و بعضی گفته اند که اولیاء الله اند ❖
هر قدر پیغمبرانی که آمده اند همه گی آنها امر و نهی حق تعالی را برای
امتنان خود خبر داده اند و افضل آنها و محبوب رب العالمین محمد
صلی الله علیه و سلم است ❖
جمیع پیغمبران از گناه و خطا و دروغ و حیانت پاک
می باشند ❖

بعد از پیغمبر ما علیه السلام پنج پیغمبر آیدنی نیست

و کے پیغمبر آخر الزمان است *

در کلمه مکرّمه تولد مبارک ایشان پدید آید است *

دور سن چهل سالگی وحی خدا بتوسط حضرت جبرئیل *

نزودے آید * دور شصت و سه سالگی از دار فنا

به دار بقا رحلت نموده اند - معجزات و کے بسیار است *

بعد از رسول اکرم افضل امت حضرت ابو بکر

صدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ است *

بعد از ان حضرت عمر فاروق است رضی اللہ عنہ *

بعد از ان حضرت عثمان ذی النورین است رضی اللہ عنہ *

بعد از ان حضرت علی مرتضیٰ رضی اللہ عنہ است *

ہمہ صحابہ حضرت رسول مقبول را دوست مے دایم *

کسانیکه باوے هجرت کرده اند و کسانے که نصرت وے
را در تائید دین نموده اند همه را بدل و بجان محبوب مے دایم *
پنجم بر روز آخرت باور نماید باین طریق که انسان بعد
از مردن بواسطه تکمیل اجزا با زنده مے شود و روح وے
واپس بقالب وے رجوع مے کند *

سوال منکر و نکیر که دو ملک مهیب و هولناک
مے باشند در قبر از هر انسان سوال از پروردگار و دین
مے کنند حق است - عذاب قبر - و صراط - و میزان - و بهشت
و دوزخ حق است در روز محشر شفاعت انبیاء و اولیاء
حق گناه گاران امت حق است *

جمله مخلوقات از قبر مے خود برخاسته در میدان
محشر جمع مے گردند - و وقراعمال هر شخص در دستش

دادہ میں شود و ذرہ ذرہ اعمال نیک و بد سے بمیزان سنجیدہ
میں شود و مقدار آن ظاہر میں گردد ❖

ہمہ مردمان پر پل صراط میں گزارا نند۔ پس اہل جنت
بسہولت تمام بران گذشتہ بخت میں در آیند و اہل
دوزخ بہ دوزخ میں افتند ❖

شخص مومن اگرچہ فاسق باشد در دوزخ ابدی
نخواہد ماند اگر حق تعالیٰ خواہد اور اعفو میں کند ❖
در روز آخرت حق مظلومان از ظالمان گرفتہ
میں شود و عدالت حق تعالیٰ برپا شدہ در حق بیچ کس
ضیاع میں آید ❖

جناب حق تعالیٰ در قبر برائے مردہ نوحے از زندگی
میں دہد کہ بآن دریافت لذت و الم را نمودہ میں تواند ❖

عذاب قبر برائے عامہ کفار و فاسقان و گناہ گاران مؤمنان
حق است ❖

این دنیا فانی شونده است و ترتیب و انتظام آن
خراب شدنی است و قیامت برپا شدنی است ❖
قبل از روز قیامت یک دفعہ ہمہ مخلوقات
مے میرند کہ بغیر ذات پاک باری تعالیٰ دیگرے زندہ
نمے ماند و باز پس زندہ مے شتوند ❖

ششم بیودن اندازہ خیر و شر از جانب خداے
تعالیٰ بایں طریق باور کند کہ در دنیا ہر چیزے کہ واقع میگود
وابستہ بارادہ و ایجاد خداوندی است و ہر بندہ را در کارنامے
خود اختیار کردن و ناکردن از جانب او تعالیٰ دادہ شدہ است
و بندہ ہر جانب خیر و شر کہ قدرت خود را متوجہ نماید اگر ارادہ الہی باشد

بر مقتضای اراده بنده همان مطلوب بنده را خلق می کند
و بنده بمطوب خود می رسد پس هرگاه همان مطلوب بنده
مطابق رضای الهی باشد در حساب طاعت محسوب
می گردد و برای بنده ثواب همان اراده و توجه حاصل میشود
و اگر مخالف رضای الهی باشد گناه شمرده می شود و بنده
سحق عذاب می شود فقط ❖

پس وقتی که مسلمان بامور مذکور باور نموده و اقرار کرد
لازم است که بفرض بودن نماز و زکوة و روزه و حج نیز باور
نماید و اقرار کند ❖

پس اول بفرضیت نماز باین طریق باور و اقرار کند که خداوند
تعالی بر هر مسلمان مکلف در شبانروز پنج وقت نماز بشرط معین
فرض گردانیده است ❖

هرگاه مسلمان آن را فرض نداند از مسلمانان می برآید
 و هرگاه بے عذر شرعی ادا نسا و فاسق و گناه کار می گردد
 دوم بفرضیت زکوة با و رواقرا نماید که خداے تعالی بر هر
 شخص مسلمان مکلف که مال وے باندازه معیبتی که در شرع
 شریف مقرر شده است برسد و شرائط مقررہ شرع شریف
 موجود گردد زکوة را فرض گردانیده است
 هرگاه فرضیت آن را قبول نکند از مسلمانان می برآید و
 هرگاه عمل آن را نماید فاسق و گناه کار عظیم می شود
 سوم بفرضیت حج بیت الله اقرار و باور کند که خداے تعالی
 بر هر مسلمان مکلف که قدرت رفتن را داشته باشد و شرائط شرع انوار
 موجود باشد یک دفعه در عمر خود زیارت بیت الله را فرض گردانیده
 است هرگاه آن را قبول نکند از مسلمانان می برآید و اگر عمل آنرا

سراج العقائل
 ۱۴۱۱
 هجری قمری

ترک کند فاسق می شود ❖

چهارم بفرضیت روزه ماه رمضان المبارک با و واقرار
کند که خداے تعالی بر هر مسلمان مکلف در سال یک ماه که
ماه مبارک رمضان باشد روزه را از طلوع صبح صادق صادق تا
غروب آفتاب بشرائط مقررہ فرض نموده است هر گاه کسی
بغیر عذر شرعی همه روزه ماه مذکور را یا روزے را ازان بخورد
فاسق می گردد و هر گاه فرضیت آن را قبول نکند از مسلمانی
می بر آید ❖

این بود عقاید ضروریہ اہل سنت و جماعت کہ بر هر انسان
یاد کردن و یقین دانستن آن فرض و لازم است۔ و بر پدران
و اختیار داران اطفال لازم است کہ در ابتداء نشوونامے
اطفال بہین عقاید مبارکہ را با اطفال خود نماید کنند و در جہد رسامی

باشند تا معنی آنها را فهمیده و اقرار زبان و باورد داشتن دل
 که شرط صحت ایمان است هر دو حاصل شود - و هر یک از افراد
 انسان که از دین دیگری به دین اسلام مشرف گردند نیز لازم است که
 همی عقاید را بزبان بگویند و بدل باور کند و علاوه بر آن از
 همه دین ها غیر از دین اسلام بیزار شود تا مسلمان کامل او را
 گفته شود ❖

بآخر سید حصه اول سراج العقاید ❖

اللَّهُمَّ احْفَظْنَا مِنْ عَقَائِدِ الْفِرَقِ الضَّالَّةِ وَتَبَيَّنَّا عَلَى عَقَائِدِ
 أَهْلِ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ اٰمِيْنَ ۵

گلزار سید سلیم پریس لاهور میں باہتمام ایس احمد علی چشتی جمیلا

محمد بشیر صاحب سراج العقاید بقلم عاجز فاضل حبیب منشی قاضی منیر محمدی کتب خانہ کشمیری بازار لاهور فروردہ ۱۳۱۳ھ مطابق ۱۹۹۵ء

